

DOI: 10.33310/2518-7813-2019-66-3-127-132

УДК 378.14:355+378.147

Юлія КУЗЬМЕНКО

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов Військова академія (м. Одеса),
Україна
e-mail: juliakuzmenko2015@gmail.com

ВИКОРИСТАННЯ НОВІТНЬОГО МЕТОДУ «ПЕРЕВЕРНУТИЙ КЛАС» (FLIPPED CLASSROOM) ДЛЯ НАВЧАННЯ КУРСАНТІВ ТА ОФІЦЕРІВ ВИЩИХ ВІЙСЬКОВИХ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

У статті розкрито сутність понять «перевернутий клас» та «перевернуте навчання». Метою даного дослідження є визначення стратегії, яку найкраще овibrати викладачеві, щоб допомогти курсантам і офіцерам вищих військових навчальних закладів досягти високого рівня знання іноземної мови (англійської мови). Розглядається проблема введення новітньої методики, як провідного інструмента при вивченні іноземної мови курсантами та офіцерами вищих військових закладів освіти. Проаналізовано всі позитивні та проблемні сторони навчання за допомогою методики «Перевернутий клас» (Flipped classroom). Визначені перспективи використання цієї методики, беручи до уваги світові приклади її впровадження в навчальний процес у вищих військових закладах освіти.

Ключові слова: перевернутий клас, перевернуте навчання, методологічні педагогічні концепції.

Постановка проблеми. Зміни в суспільному, політичному та економічному житті в Україні роблять помітний вплив на розвиток нових тенденцій в освіті, а також визначають роль і місце іноземної мови в ньому. Дуже актуальною і важливою є сьогодні потреба суспільства в володінні двома і більше іноземними мовами. В різні часи мова успішно використовувалась державою як механізми забезпечення внутрішньої стабільності та посилення зовнішньополітичного впливу і саме зараз це поняття є невідривною складовою розвитку України. Саме знання у галузі мови є основоположними і ціннісними орієнтирами в процесі формування національної самосвідомості, визначення національної ідентичності та створення іміджу держави у світі. Сьогодні навчання іноземним мовам відноситься до провідних факторів, значною мірою визначає успіх міжкультурних контактів у діловій, професійній та військовій сферах діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В статті було проаналізовано дослідження закордонних та вітчизняних науковців: Д.Бергман, А.Самс, О.Ельникова, М.Курвітс, Е.Попов, Н.Приходькіна, О.Пилипчук.

Постановка завдання.

Метою статті є аналіз інноваційних та вельми цікавих методів навчання та викладання іноземної (англійської) мови. Мета даного дослідження полягає у визначенні стратегії яку краще обрати викладачеві для того, щоб допомогти курсантам та офіцерам вищих військових закладів освіти досягти високого рівня знання іноземної мови (англійської).

Актуальність дослідження полягає не тільки в проведенні занять за новою методикою «Перевернутий клас» (*Flipped classroom*) в групах курсантів та офіцерів вищих військових закладів освіти, а й довести, що це впровадження поліпшить і пришвидшить отримання знань з іноземної мови. У статті розглядається цілий ряд новітніх методів навчання які вже стали традиційним і відповідають потребам сучасного викладання іноземної мови у вищих закладах освіти.

Завданням дослідження є запропонувати спеціальну програму за новітньою методикою навчання «Перевернутий клас» (*Flipped classroom*) для кращого оволодіння іноземною (англійською) мовою курсантами та офіцерами вищих військових закладів освіти, і довести, що завдяки цій методиці можна отримати високі результати володіння іноземною мовою у сфері професійного спілкування.

Навчання курсантів та офіцерів вищих військових навчальних закладів іноземної мови представляється на даному етапі розвитку українського суспільства справою відповідальною і прирівнюється до завдань державної важливості. Володіння хоча б однією європейською мовою, є основним вимогами стандартів НАТО. Більше того, ви будете приємно здивовані, якщо довідаєтеся, що будь-який військовий може не тільки правильно говорити своєю рідною мовою, а й спокійно і впевнено обговорює різні робочі моменти та обмінюється досвідом зі своїми закордонними колегами іншими мовами. Для того, щоб досягти таких результатів треба використовувати сучасні та популярні освітні *методологічні педагогічні концепції*,

які пов'язані з інформаційними технологіями. Педагогічна концепція – складна, цілеспрямована, динамічна система фундаментальних знань про педагогічний феномен, що повно і всебічно розкриває його сутність, зміст, особливості, а також технологію оперування з ним в умовах сучасної освіти. Композиційно виклад педагогічної концепції як системи наукових знань і як форми подання результатів досліджень має включати такі розділи (за Є.В.Яковлевим, Н.О.Яковлевою):

- загальні положення;
- понятійно-категоріальний апарат;
- теоретико-методологічні основи;
- ядро;
- змістовно-сенсовне наповнення;
- педагогічні умови ефективного функціонування і розвитку досліджуваного феномена;
- верифікація.

Найбільш відомі з методологічних педагогічних концепцій такі:

1. Адаптивне навчання – це освітній метод, при якому використовується комп'ютер. Комп'ютер, як інтерактивний пристрій пристосовує навчальний матеріал під потреби курсанта або офіцера, найчастіше це відбувається у формі відповідей на запитання та завдання. Сенс такого навчання полягає в тому, щоб за допомогою комп'ютера об'єднати інтерактивні можливості курсанта або офіцера і наставництво викладача, з яким вони можуть спілкуватися. Технологія включає аспекти, отримані з різних областей знань, включаючи інформаційні технології, педагогіку і психологію.

2. Віртуальний клас – це онлайн навчальне середовище. Середовище може базуватися в Інтернеті з доступом до нього через портал або створюватися програмним забезпеченням, для цього буде потрібно завантажити файли. Подібно до того, як у справжній класній кімнаті, курсант або офіцер у віртуальному класі бере участь у синхронному обговоренні, що означає, що викладач і курсанти заходять у віртуальну навчальну клас одночасно.

3. МОНС – це абревіатура, що означає «масові відкриті онлайн курси». Вона відсилає слухачів до інтернет-класів, створених для великого числа учасників. Зазвичай слухачі МОНС переглядають відео-лекції – зазвичай нарізані на 10-15-хвилинні ролики – і беруть участь в онлайн обговоренні на форумі разом з викладачами та іншими слухачами. Деякі МОНС вимагають від курсантів та офіцерів проходження перевірочних завдань і тестів, які передбачають вибір однієї правильної відповіді із запропонованих, а деякі – виконання завдань, оцінюваних кількома людьми,

до якої входять і самі слухачі. Деякі МОНС використовують обидва варіанти перевірки знань.

4. Змішане навчання означає поєднання реального навчання «обличчям до обличчя» з викладачем у класі та інтерактивних можливостей. У минулому цифрові матеріали грали додаткову роль і допомагали викладачеві. Наприклад, змішане навчання з традиційною освітою означає, що клас збирається «обличчям до обличчя» в один раз на тиждень замість трьох. Вся практична діяльність при вивченні нового матеріалу, яка раніше відбувалася в класі, зараз може бути перенесена в Інтернет.

5. «Перевернутий клас» (Flipped classroom) – це зворотній метод навчання, коли читання лекцій і вивчення предмета відбувається онлайн, а домашнє завдання виконується в реальному класі.

6. Система управління навчальним процесом (LMS) – це програмний продукт або сайт, що використовується для планування, здійснення та оцінки конкретного навчального процесу. Зазвичай система управління навчальним процесом дає викладачеві можливість створювати і представляти тим, хто навчається спеціальні, навчальні матеріали та стежити за участю курсантів та офіцерів у навчальному процесі та оцінювати їх участь. Система управління навчальним процесом також дає можливість курсантам та офіцерам брати участь в інтерактивних процесах, наприклад, в обговоренні у відео-конференціях і в дискусійних форумах.

6. «Хмарне» навчання. По суті, хмара – це оригінальна вигадка, що дозволяє групі комп'ютерів, об'єднаних в мережу (зазвичай через інтернет), працювати як один. Також, хмара – це модель, що дозволяє масштабувати джерела згідно потреб. Чим більше користувачів використовують систему, тим більша кількість джерел буде залучено. «Хмарна освіта» – це винахід безстроковий і дуже популярний в наш час. Цей метод навчання є універсальним бо кожен з курсантів або офіцерів має доступ до інтернет мережі, що застосовується для електронної освіти – від онлайн класів акредитованих університетів до маленьких навчальних модулів, використовуваних на спеціалізованих курсах навчання.

Одним з найбільш перспективних методів, що вже показав не погані результати є «Перевернутий клас» (Flipped Classroom). Цей метод уперше був розроблений в 2007 році двома викладачами середньої школи Джонатаном Бергманом та Аароном Семсом з Вудленд Парку штату Колорадо, США. Вони використовували програмне забезпечення, яке фіксує Power Point презентації, щоб записати свої лекції і розмістити їх в Інтернеті для студентів та слухачів, які пропустили свої

класи. Потім на зміну презентаціям прийшли авторські відеоролики. Далі викладачі швидко усвідомили, що підхід попередньої онлайн подачі теоретичного матеріалу вивільняє аудиторні години, які корисно задіяти для більш ретельного опрацювання навчального матеріалу вже при особистому контакті на заняттях. Їх ідея з відео заняттями почала розповсюджуватися по всій країні, а її педагоги-винахідники почали використовувати онлайн-відео та подкасти більше і більше зі своїми студентами. Вони також виявили, що мотивація і інтерес в студентів, що використовують цей метод стрімко зростає разом із їхніми знаннями. Багато альтернативних шкіл та навчальних закладів дозволяють студентам вибрати свій графік навчання і використовувати програмне забезпечення, яке просуває студента в індивідуальному темпі. В США ця модель навчання вже використовується більш ніж десять років [5].

Засновники цього методу навчання створювали в цілому принаймні три відео лекції на тиждень. Ці відео зазвичай тривали близько п'яти або десяти хвилин, їх можна було спостерігати у себе вдома, або в школі, якщо студенти або слухачі не мали доступу в Інтернет. У той час як у класі, студенти витрачали час, роблячи лабораторні роботи та ішли до дому з великою кількістю нового неопрацьованого матеріалу, завдяки новому методу та за допомогою інтерактивних заходів студенти Дж.Бергмана та А.Семса, змогли працювати над домашніми завданнями, при цьому отримуючи допомогу безпосередньо від своїх вчителів. Під час навчальних занять роль викладача – виступати тренером або консультантом, заохочуючи студентів на самостійні дослідження і спільну роботу. Ця модель широко використовується за різними сценаріями в університетських аудиторіях і вже довела свою успішність [1].

На нашу думку, завдяки «Перевернутому класу» курсантам та офіцерам вперше надається право відповідальності за власне навчання та знання. У перевернутому класі, лекції, по суті – це звичайне курсантська та офіцерська домашня робота. Вислухавши лекцію на дому, курсанти та офіцери присвячують час в аудиторії зміцненню знань на тему нової лекції. Це дозволить тим, хто займається за допомогою цього методу при вивченні іноземної мови, продемонструвати навички обізнаності, прийти в клас вже переглянувши відео-завдання та обговорити ключові незрозумілі питання з викладачем.

При створенні гарного середовища «перевернутого навчання» (Flipped classroom), щоб залучити курсантів та офіцерів до участі у навчанні, викладачі можуть використовувати деякі з цих новітніх методів:

- Всередині / зовні коло (Inside/outside circle): це інтерактивна дискусія-вправа, де слухачі сідають, утворюючи два концентричні кола, які можуть в рівній мірі поширюватися. Курсанти та офіцери в рамках внутрішнього кола будуть звернені назовні, а курсанти та офіцери на зовнішньому колі будуть повернені всередину, таким чином це забезпечить партнера для кожного слухача. Після цього викладач дає завдання кожному слухачеві в середині кола, таким чином один курсант або офіцер говорить, в той час як інший слухає, а потім сценарій відтворюється навпаки.
- Групова вікторина (Group Quizzes): викладач розділяє курсантів та офіцерів на групи з чотирьох чоловік (максимум). Кожна група завершить вікторину на основі фактів і питань, які вони обговорювали і які на пряму відповідають темі лекції.
- Небезпека (Jeopardy): На основі реальних телевізійних подій, інструктор-викладач готує запитання, які будуть стосуватися та базуватися на різних темах, які відповідають призначеній відео-лекції. Клас розбивається на групи для вирішення питань, які вони отримують від викладача. Це також може призвести до подальшого обговорення подій, відповідаючи на запитання.
- Оксфордський-стиль дебатів (Oxford-style debate): до активної роботи залучається лише частина групи курсантів або офіцерів, яка чітко поділяється на дві команди, так званих, головних промовців. Усі інші учасники становлять публіку, роль якої є дуже обмеженою. Певне провокаційне та зрозуміле формулювання тези розмежовує дві команди, які у дебатах називаються сторонами. Промовці, котрі захищають дискусію тезу, є сторона пропозиції, ті, що виступають проти – сторона опозиції. Кожна команда має можливість для спростування і висновків. Глядачам рекомендується створити «Т-діаграми», щоб відстежувати цікаві моменти «за» і «проти» дискусій. Це створить нові привабливі питання, які можуть вийти далеко за межі обговорення.
- Людське бінго (Human bingo): карти бінго, які містять питання або твердження роздають кожному курсанту або офіцеру. В кожного учасника є можливість знайти одногрупника, який знає (або думає, що він / вона знає) відповідь на його питання або твердження. Всі учасники мають певну кількість часу, щоб співпрацювати і отримувати «бінго», протягом відведеного їм часу. Вони можуть використовувати одного і того ж курсанта або офіцера, щоб відповісти на максимум два запитання. Коли час минув, питання на які не відповіли обговорюються в класі [2].

Ми вважаємо, що основним недоліком методу «Перевернутий клас», становить той факт, що викладач повинен ретельно готуватися для кожного заняття. Для запису лекцій потрібен час, і всі онлайн матеріали повинні бути доступні в одному місці для зручності доступу курсантів та офіцерів. Вчителі та викладачі навчальних закладів, що використовують цей метод також повинні адаптуватися до технології. Другий недолік, який треба мати на увазі – це те, що не всі курсанти та офіцери мають доступ до інтернету в казармах або вдома, таким чином вони повинні одержати те саме завдання на електронному накопичувачі або на електронну пошту. Якщо цього не зробити, то курсанти та офіцери, які не переглянули відео та не вчилися вдома, можуть прийти в клас непідготовленими [4].

На відміну від традиційних методів навчання, викладач грає «допоміжну роль» в «Перевернутому класі» (Flipped classroom), тобто, він або вона є провідником змісту навчання в класі. Перш за все, це метод викладання вимагає, щоб викладачі активно змінювали свою роль, а також змінили традиційну концепцію освіти і дозволили курсантам та офіцерам домінувати у навчанні, бути більш креативними. По-друге, викладачі повинні повною мірою розуміти потреби тих хто навчається, з точки зору курсантів та офіцерів, і пропонувати їм спеціальні рекомендації та курси завдяки яким ті зможуть ефективно використовувати свій вільний час на вивчення іноземної мови, щоб досягти «індивідуалізованого навчання». Цей метод на нашу думку може стати заохочувальним механізмом для отримання високих результатів серед курсантів та офіцерів вищих військових закладів освіти, бо він допоможе їм у подальшій інтеграції у новітні методи навчання та прискорить оволодіння іноземною мовою не тільки в класі, а й самостійно.

У режимі використання методу «Перевернутий клас» курсанти та офіцери перетворюються на головний об'єкт навчання, і це перетворення очевидно тому, що це вимагає від них здатності та вміння які потрібні в автономному навчанні. Є три основні етапи для досягнення трансформації звичайної подачі матеріалу в класі, а саме, «до класу», «в класі» і «після-класу». Щоб зв'язати усі ці етапи разом викладачеві треба ретельно підготувати матеріал для курсантів та офіцерів, де ключовим стануть навчальні відео ролики. На нашу думку одним з важливих моментів, які треба взяти до уваги – це те, що під час заняття всі курсанти та офіцери в групі мають брати участь в обговоренні певної теми або проблеми в класі, всі повинні бути залучені в процес обговорення, всі повинні взаємодіяти з викладачем та одногруп-

никами ефективно і ділитися зібраною або отриманою інформацією. Проходження всіх трьох ланок може не тільки допомогти курсантам та офіцерам ефективно розвивати здатність автономного навчання, але також може розвивати мовчазне розуміння між ними та викладачем, з метою підвищення ефективності командної роботи.

На нашу думку, не треба сподіватись, що курсанти або офіцери будуть дивитися або читати складені вами матеріали тільки тому, що ви їм так сказали. Їх можна заохотити за допомогою сервісу Edmodo.com та сайту з цікавими відео TED.com. За допомогою цих освітніх платформ викладач зможе завантажувати вже створений відео контент разом з презентаціями, відповідними завданнями, а також перевірити їх перед заняттям в аудиторії. Крім того, на початку кожного практичного заняття викладач може запропонувати курсантам та офіцерам нескладні інтерактивні опитування і вправи, які будуть мотивувати та заохочувати їх робити наступні завдання.

На тлі збільшення часу самостійного навчання курсантів та офіцерів, зростає необхідність диференціації завдань за рівнями складності, оскільки одні курсанти та офіцери будуть сприймати весь обсяг інформації легко та швидко, а інші можуть не впоратися з завданнями.

На нашу думку ця новітня система навчання є революційною в новітній освіті, бо методика «Перевернутий клас» (Flipped classroom) може перетинатися з методикою «змішаного навчання», «навчання дізнання» і інших методів навчання, що на меті мають зробити навчання більш гнучким і активним, а участь курсантів та офіцерів більш цікавою та надає їм право самим контролювати темп навчання та свободу дії. Завдяки високорозвиненим Інтернет-технологіям, що створили і забезпечують гарні умови для реалізації і популяризації методики «Перевернутий клас» (Flipped classroom) у вищих військових навчальних закладах, курсанти та офіцери можуть відвідувати онлайн-курси та лекції через Інтернет, а також вести спілкування і взаємодіяти з викладачами та іншими курсантами та офіцерами за допомогою сучасної та унікальної методики, не входячи в клас. Таким чином, впровадження та просування методики «Перевернутий клас» (Flipped classroom) на наш погляд, призведе до ряду змін в роботі викладача.

Висновки та перспектива досліджень. Ми може зробити висновок, що переваги методу «Перевернутий клас» дуже вагомі тому викладачам іноземних мов і не тільки треба брати до уваги, що в наш час все більше і більше курсантів та офіцерів мають смартфони, планшети та ноутбуки, за допомогою цих цифрових дівайсів вони

також можуть завантажити відео заняття або певний курс та переглянути його де завгодно. Курсанти та офіцери можуть дивитися відео, використовуючи різні додатки, з досвіду багатьох шкіл та вищих навчальних закладів США, де вже розроблені та вже працюють власні он-лайн системи навчання. Кожен курсант або офіцер може встановити цей додаток та отримати миттєвий зворотній зв'язок з викладачем, вибираючи свої власні фахові дисципліни та години на їх вивчення, щоб обійти стандартні графіки навчання. Завдяки цьому курсант або офіцер сам планує своє навчання і має більше вільного часу, щоб зайнятися наприклад спортом, спеціальною підготовкою чи улюбленим хобі. Тобто тим, хто навчається надається

право відповідальності за власне навчання. Курсанти та офіцери ВНЗ приходять на заняття з відома і готові вчитися. За допомогою додаткових посилань вони мають можливість виконувати додаткові завдання, що значною мірою поліпшить їх знання з іноземної мови. Дані апробації такого методу навчання тільки зараз починають публікуватися в Україні, але до цих пір, в школах та вищих навчальних закладах з «перевернутими» класами в Америці, процент студентів, які не змогли вивчити учбовий матеріал з англійської мови було знижено з 50% до 19%. Найнеймовірніше з усього те, що проблеми з дисципліною знизилися з 736 випадків у семестр 249, це майже 40% успіху у навчанні студентів та слухачів [3].

Список використаних джерел

1. Ed Tech Funding Hits \$1.87 Billion in 2014 [Електронний ресурс] // Офіційний сайт журналу CB Insights. – Режим доступу: <https://www.cbinsights.com/blog/ed-tech-funding-record-2014/>
2. E-learning – a global strategic business report [Електронний ресурс] // Офіційний сайт компанії Global Industry Analysts, Inc.. – Режим доступу: http://www.strategyr.com/eLEARNING_Market_Report.asp#RCC
3. Scott Freeman, Sarah L. Eddy, Miles McDonough, Active learning increases student performance in science, engineering, and mathematics [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America – Режим доступу: <http://www.pnas.org/content/111/23/8410.full>
4. 7 things you should know about flipped classrooms [Електронний ресурс] // Офіційний сайт журналу Educause – Режим доступу: <https://net.educause.edu/ir/library/pdf/ELI7081.pdf>
5. Пилипчук О., Ластовецький В., Шестопалов Є. «Перевернене навчання» інформатики [Електронний ресурс] // Офіційний сайт журналу Освіта.уа. – Режим доступу: <http://osvita.ua/school/manage/42677/>

References

1. Ed Tech Funding Hits \$1.87 Billion in 2014 [Electronic resource] // The official site of CB Insights magazine – Access mode: <https://www.cbinsights.com/blog/ed-tech-funding-record-2014/>
2. E-learning – a global strategic business report [Electronic resource] // The official site of Global Industry Analysts company, Inc.. – Access mode: http://www.strategyr.com/eLEARNING_Market_Report.asp#RCC
3. Scott Freeman, Sarah L. Eddy, Miles McDonough, Active learning increases student performance in science, engineering, and mathematics [Electronic resource] // The official site of Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America – Access mode: <http://www.pnas.org/content/111/23/8410.full>
4. 7 things you should know about flipped classrooms [Electronic resource] // The official site of Educause magazine – Access mode: <https://net.educause.edu/ir/library/pdf/ELI7081.pdf>
5. Pylypchuk, O., Lastovecky, V., Shestopalov, E. «Inverted Learning» at the IT lesson [Electronic resource] // The official site of Osvita.ua magazine. – Access mode: <http://osvita.ua/school/manage/42677/>

Кузьменко Ю.А. Использование современного метода «Перевернутый класс» (Flipped classroom) для обучения курсантов и офицеров высших военных учебных заведений иностранному языку

В статье раскрыта сущность понятий «перевернутый класс» и «перевернутое обучение». Рассматривается проблема введения современной методологии, как основного инструмента при изучении иностранного языка курсантами и офицерами высших военных учебных заведений. Проанализированы все позитивные и негативные стороны обучения с помощью методологии «Перевернутый класс» (Flipped classroom). Определены перспективы использования этой методологии, принимая во внимание мировые примеры ее внедрения в учебный процесс.

Ключевые слова: перевернутый класс, перевернутое обучение, методологические педагогические концепции.

Yuliia Kuzmenko The use of the modern “Flipped classroom” method for teaching cadets and officers of higher military educational institutions a foreign language

The purpose of the article is to analyze innovative and very interesting methods of teaching foreign (English) language cadets and officers of higher military educational institutions. The aim of this research is to determine the strategy that is best chosen by the teacher in order to help cadets and officers of higher military educational institutions to achieve a high level of knowledge of a foreign language (English).

The relevance of the research is not only to take classes under the new «Flipped classroom method» in groups of cadets and officers of higher military educational institutions, but also to prove that this implementation will

improve and accelerate the acquisition of knowledge of a foreign language. In the article a number of advanced teaching methods that have already become traditional are examined and the needs of modern teaching of a foreign language in higher education institutions are met.

The article reveals the essence of the «inverted class» (Flipped classroom) concepts and «inverted learning». In the article all the positive aspects of learning with the help of using the concept of «inverted class» (Flipped classroom) are analyzed. The prospects for the use of this concept are determined, taking into account world examples of its introduction into the educational process in foreign educational institutions.

The research objective is to offer a special program on the Flipped Classroom learning methodology to better learn foreign (English) language by cadets and officers of higher military educational institutions, and to prove that with the help of this technique high levels of foreign language skills in the field of professional communication can be achieved.

The author studies the differences between the traditional and flipped lessons, and taking into account new functions of a teacher in the lecture-room and the teacher as a tutor. The article describes main advantages and possible disadvantages of the flipped-class learning.

Key words: inverted class (Flipped classroom), inverted learning, methodological pedagogical concepts.